

ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Τα μέλη, οι επιστημονικοί συνεργάτες και οι ειδικευόμενοι του Συστημικού Ινστιτούτου Κύπρου οφείλουν να τηρούν όλα τα ακόλουθα:

Ευθύνη

Κατά την παροχή υπηρεσιών, οι ψυχοθεραπευτές διατηρούν τα υψηλότερα κριτήρια άσκησης του επαγγέλματος τους. Δέχονται την ευθύνη για τις συνέπειες των πράξεών τους και καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια διασφάλισης της κατάλληλης χρήσης των υπηρεσιών τους.

Αρχή 1α : Κατά την άσκηση του επαγγέλματος τους, οι ψυχοθεραπευτές γνωρίζουν πως φέρουν μεγάλη κοινωνική ευθύνη, καθώς οι συστάσεις και επαγγελματικές τους πράξεις είναι πιθανό να επηρεάσουν τις ζωές των άλλων. Επαγρυπνούν σε προσωπικές, κοινωνικές, οργανωτικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές, πολιτιστικές ή πολιτικές καταστάσεις και πιέσεις που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κακή χρήση της επιρροής τους.

Αρχή 1β : Οι ψυχοθεραπευτές αποσαφηνίζουν εκ των προτέρων στους θεραπευόμενους τους όλα τα θέματα που θα μπορούσαν να αφορούν στην κοινή τους δραστηριότητα, στη διαδικασία όπου από κοινού συμμετέχουν. Αποφεύγουν σχέσεις που μπορεί να περιορίσουν την αντικειμενικότητα τους ή να δημιουργήσουν μία σύγκρουση συμφερόντων.

Αρχή 1γ : Οι ψυχοθεραπευτές έχουν την ευθύνη της προσπάθειας αποτροπής της διαστρέβλωσης, κακής χρήσης ή καταστολής των ευρημάτων τους από ένα ινστιτούτο στην υπηρεσία του οποίου είναι υπάλληλοι.

Αρχή 1δ : Ως μέλη εθνικών ή επί μέρους οργανισμών, οι ψυχοθεραπευτές παραμένουν υπόλογοι ως άτομα στα υψηλότερα κριτήρια του επαγγέλματος τους.

Αρχή 1ε : Ως δάσκαλοι ή εκπαιδευτές, οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν την πρωταρχική τους υποχρέωση να βοηθούν τους άλλους στην απόκτηση γνώσης και δεξιότητας. Διατηρούν υψηλά κριτήρια παρουσιάζοντας πληροφορίες αντικειμενικά, με πληρότητα και ακρίβεια.

Αρχή 1ζ : Ως ερευνητές, οι ψυχοθεραπευτές αποδέχονται την ευθύνη για την επιλογή, των θεμάτων και των μεθόδων που χρησιμοποιούνται στην έρευνα και την υποβολή εκθέσεων. Σχεδιάζουν την έρευνα τους κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα, τα ευρήματα τους να είναι παραπλανητικά. Παρέχουν λεπτομερή συζήτηση των περιορισμών των δεδομένων τους, ειδικά όπου η εργασία τους άπτεται της κοινωνικής πολιτικής ή όπου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί προς βλάβη προσώπων ειδικών ηλικιακών, φυλετικών, εθνικών, κοινωνικο-οικονομικών, θρησκευτικών ή άλλων κοινωνικών ομάδων. Στην σύνταξη εκθέσεων της εργασίας τους, ποτέ δεν αποκρύπτουν δεδομένα και αναγνωρίζουν την ύπαρξη εναλλακτικών υποθέσεων και εξηγήσεων των ευρημάτων τους. Οι ψυχοθεραπευτές δέχονται επιβράβευση μόνο για την εργασία την οποία έχουν πραγματοποιήσει. Αποσαφηνίζουν προκαταβολικά σε όλα τα αρμόδια πρόσωπα και υπηρεσίες τις προσδοκίες για μοίρασμα και εκμετάλλευση των ερευνητικών δεδομένων. Διατηρείται στο ελάχιστο ανάμειξη με το περιβάλλον, όπου συλλέγονται τα δεδομένα.

Επάρκεια

Γενική Αρχή : Η διατήρηση υψηλών κριτηρίων επάρκειας είναι μια ευθύνη που συμμερίζονται όλοι οι ψυχοθεραπευτές για το συμφέρον του κοινού και του επαγγέλματος συνολικά. Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν τα όρια της επάρκειάς τους και τους περιορισμούς των τεχνικών τους. Παρέχουν μόνον εκείνες τις υπηρεσίες και τεχνικές για τις οποίες υπάρχει πιστοποίηση ότι τις διαθέτουν, μέσο εκπαίδευσης και εμπειρίας. Στις περιοχές όπου σαφώς αναγνωρισμένα κριτήρια δεν υπάρχουν ακόμη, οι ψυχοθεραπευτές λαμβάνουν τις αναγκαίες προφυλάξεις, για την προστασία του «εϋ ζην» των πελατών τους. Παραμένουν ενήμεροι για τις πρόσφατες νομοτικές, επιστημονικές και επαγγελματικές πληροφορίες, που σχετίζονται με τις υπηρεσίες που παρέχουν.

Αρχή 2α : Οι ψυχοθεραπευτές αντιπροσωπεύουν επακριβώς την επάρκεια, μόρφωση, εκπαίδευση και εμπειρία τους. Προβάλλουν ως αποδείξεις των μορφωτικών και επαγγελματικών εκπαιδευτικών τους προσόντων μόνον εκείνα τα πτυχία και προσόντα που αποκτήθηκαν από έγκυρους μορφωτικούς θεσμούς ή οργανισμούς αναγνωρισμένους από τον Ευρωπαϊκό Σύλλογο Ψυχοθεραπείας [European Association for Psychotherapy (EAP)]. Εξασφαλίζουν πως ανταποκρίνονται επαρκώς στα βασικά επαγγελματικά κριτήρια, όπως εκτίθενται από τον EAP, τα κριτήρια του σχετικού Εθνικού Φορέα και τα κριτήρια του σχετικού Πανευρωπαϊκού Οργανισμού Πιστοποίησης με τη μέθοδο τους όπου αυτά υπάρχουν. Σέβονται τις άλλες πηγές μόρφωσης, εκπαίδευσης και εμπειρίας που έχουν δεχθεί.

Αρχή 2β : Κατά την άσκηση του επαγγέλματος τους ως θεραπευτές, ως δάσκαλοι και ως εκπαιδευτές, οι ψυχοθεραπευτές εκτελούν τα καθήκοντα τους βάσει προσεκτικής προετοιμασίας και ετοιμότητας, έτσι ώστε η πρακτική τους να είναι του υψηλότερου επιπέδου και η επικοινωνία να είναι ακριβής, επίκαιρη και σχετική.

Αρχή 2γ : Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν την ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και προσωπική ανάπτυξη και είναι ανοιχτοί σε νέες διαδικασίες και αλλαγές προσδοκιών και αξιών στη διάρκεια του χρόνου.

Αρχή 2δ : Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν διαφορές μεταξύ των ανθρώπων, όπως αυτές που σχετίζονται με την ηλικία, το φύλο, το κοινωνικό-οικονομικό και εθνικό πλαίσιο ή τις ιδιαίτερες ανάγκες εκείνων που θα μπορούσαν να είναι σε μειονεκτική θέση. Αποκτούν τέτοια εκπαίδευση και εμπειρία ώστε να εξασφαλίσουν επαρκή και κατάλληλη παροχή υπηρεσιών, όταν σχετίζονται με τα πιο πάνω άτομα.

Αρχή 2ε : Ψυχοθεραπευτές υπεύθυνοι για τις αποφάσεις που αφορούν άτομα ή πολιτικές που βασίζονται σε αποτελέσματα δοκιμών, έχουν γνώση των ψυχολογικών ή εκπαιδευτικών μετρήσεων, των προβλημάτων επικύρωσης και της δοκιμής της έρευνας.

Αρχή 2στ : Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν ότι τα προσωπικά προβλήματα και οι συγκρούσεις μπορεί να παρεμβαίνουν στην επαγγελματική τους αποτελεσματικότητα. Ως εκ τούτου, απέχουν από την ανάληψη οποιασδήποτε δραστηριότητας στην οποία τα προσωπικά τους προβλήματα είναι πιθανό να οδηγήσουν σε ανεπαρκή απόδοση ή σε πρόκληση βλάβης σε ένα θεραπευόμενο, συνάδελφο, φοιτητή, ή συμμετέχοντα σε έρευνα. Εάν ασχολούνται με τέτοιου είδους

δραστηριότητα, όταν αντιληφθούν τα προσωπικά τους προβλήματα, πρέπει να αναζητήσουν αρμόδια επαγγελματική βοήθεια για να καθοριστεί εάν θα πρέπει να αναστείλουν, να τερματίσουν ή να περιορίσουν το πεδίο των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων.

Αρχή 2ζ: Οι ψυχοθεραπευτές που εισέρχονται σε νέα πεδία δραστηριοτήτων εξασφαλίζουν ότι έχουν ολοκληρώσει όλες τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές απαιτήσεις/κριτήρια που σχετίζονται με αυτό το είδος της δραστηριότητας, πριν από την άσκηση της δραστηριότητας, και ότι η δραστηριότητά τους σε αυτό το νέο πεδίο είναι του υψηλότερου δυνατού επιπέδου. Εξασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει αραίωση, σύγχυση ή σύγκρουση με οποιαδήποτε τρέχουσα δραστηριότητα.

Ηθικές και Νομικές Υποχρεώσεις

Γενική αρχή : Οι κανόνες και οι αρχές που καθορίζουν την ηθική συμπεριφορά των ψυχοθεραπευτών αποτελούν προσωπική επιλογή τους, όπως ισχύει και για τους υπόλοιπους πολίτες, εκτός εάν αυτοί οι κανόνες και οι αρχές υπονομεύουν την εκπλήρωση των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων ή μειώνουν την εμπιστοσύνη του κοινού στην ψυχοθεραπεία και στους ψυχοθεραπευτές.

Όσον αφορά στη συμπεριφορά τους, οι ψυχοθεραπευτές πρέπει να δείχνουν ευαισθησία στους κυρίαρχους κοινωνικούς κανόνες και στο πιθανό αντίκτυπο που θα είχε η συμμόρφωση ή η απόκλιση από αυτούς, στην αποτελεσματικότητά τους ως ψυχοθεραπευτές.

Οι ψυχοθεραπευτές πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τους το πιθανό αντίκτυπο της δημόσιας συμπεριφοράς τους στη δυνατότητα των συναδέλφων τους να ασκούντα επαγγελματικά τους καθήκοντα.

Αρχή 3α : Ως επαγγελματίες οι ψυχοθεραπευτές συμμορφώνονται – κατά πρώτον – με τις αρχές του Ευρωπαϊκού Συλλόγου Ψυχοθεραπείας (EAP), του σχετικού Εθνικού Φορέα του EAP και του Παγκύπριου Συνδέσμου Ψυχοθεραπευτών και – κατά δεύτερον – με τις αρχές των επαγγελματικών συλλόγων, εταιρειών στις οποίες ανήκουν ή ινστιτούτων με τα οποία συνεργάζονται. Οι ψυχοθεραπευτές τηρούν, επίσης, τους ισχύοντες νόμους και τις κρατικές διατάξεις που τους αφορούν.

Σε περίπτωση που ορισμένοι ευρωπαϊκοί, εθνικοί, περιφερειακοί κανόνες, αρχές και πρακτικές δημόσιες ή ιδιωτικές (οργανισμών, ινστιτούτων) έρχονται σε σύγκρουση με εκείνους του Ευρωπαϊκού Συλλόγου Ψυχοθεραπείας (EAP), του σχετικού Εθνικού Φορέα και του Παγκύπριου Συνδέσμου Ψυχοθεραπευτών ή με τις αρχές και τους κώδικες των επαγγελματικών τους συλλόγων, συνδέσμων και εταιρειών, οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να δηλώσουν τη δέσμευσή τους στις αρχές και τους κώδικες αυτούς και να προσπαθούν να βρουν τρόπους επίλυσης της σύγκρουσης. Ως επαγγελματίες, έχουν την υποχρέωση να συμβάλλουν στη δημιουργία ή την αντικατάσταση νομικών ρυθμίσεων και διατάξεων ώστε να εξυπηρετείται καλύτερα το δημόσιο συμφέρον.

Αρχή 3β : Ως εργαζόμενοι ή εργοδότες, οι ψυχοθεραπευτές δεν πρέπει να εμπλέκονται ούτε να ανέχονται απάνθρωπες πρακτικές ή πρακτικές που οδηγούν σε παράνομες ή αδικαιολόγητες πράξεις.

Μερικά μόνο παραδείγματα τέτοιων πρακτικών αποτελούν οι διακρίσεις βάσει φυλής, αναπηρίας, ηλικίας, φύλου, σεξουαλικής προτίμησης, θρησκείας ή εθνικότητας,

τόσο στην κλινική πρακτική όσο και στην πρόσληψη, στην προαγωγή και στην εκπαίδευση.

Αρχή 3γ : Ως επαγγελματίες, οι ψυχοθεραπευτές αποφεύγουν οποιαδήποτε πράξη θα μπορούσε να παραβιάσει ή να μειώσει τα ανθρώπινα, νομικά ή πολιτικά δικαιώματα των θεραπευόμενων ή άλλων ατόμων που μπορεί να επηρεαστούν.

Αρχή 3δ : Ως θεραπευτές, κλινικοί εκπαιδευτές, ή ερευνητές, οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους το ότι οι προσωπικές τους αξίες είναι δυνατό να επηρεάσουν την επικοινωνία με τους άλλους, καθώς και τη χρήση συγκεκριμένων τεχνικών, την επιλογή και παρουσίαση απόψεων ή υλικού, αλλά και τη φύση ή εφαρμογή μιας έρευνας.

Όταν ασχολούνται με θέματα που ίσως προσβάλλουν τα συναισθήματα ορισμένων μελών της κοινωνίας, οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να αναγνωρίζουν και να σέβονται τις διαφορετικές πεποιθήσεις και τις ατομικές ευαισθησίες που και οι δικοί τους θεραπευόμενοι, οι φοιτητές, οι εκπαιδευόμενοι ή οι συμμετέχοντες σε μια έρευνα μπορεί να έχουν για τα θέματα αυτά.

Εμπιστευτικότητα – Εχεμύθεια

Γενική Αρχή : Πρωταρχική υποχρέωση των ψυχοθεραπευτών είναι να σέβονται το απόρρητο όποιας πληροφορίας μαθαίνουν από κάποιον στα πλαίσια της εργασίας τους ως ψυχοθεραπευτές. Οποιαδήποτε πληροφορία μπορεί να αποκαλυφθεί σ' άλλους μόνο με την συναίνεση του θεραπευόμενου (ή των νομικά υπευθύνων για αυτόν/ήν). Εξαιρεση αποτελεί η ύπαρξη συνθηκών από τις οποίες θα μπορούσε να υπάρξει κίνδυνος για τον ίδιο το θεραπευόμενο ή για άλλους. Σε τέτοιες περιπτώσεις οφείλουν να ενημερώνονται οι νομικοί υπεύθυνοι για το θεραπευόμενο ή οι νομικές αρχές (εισαγγελέας). Οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να πληροφορούν τους θεραπευόμενους τους για τα νομικά όρια της εμπιστευτικότητας. Συναίνεση σε αποκάλυψη σε άλλους θα πρέπει κανονικά να αποκτηθεί γραπτώς από το πρόσωπο που το αφορά.

Αρχή 4α : Πληροφορία που αποκτήθηκε σε κλινική, ή συμβουλευτική σχέση, ή σε σχέση αξιολόγησης και που αυτή αφορά σε παιδιά, σπουδαστές, υπαλλήλους ή άλλους συζητείται από πρόσωπα που τα αφορά άμεσα το θέμα μόνο για επαγγελματικούς ή επιστημονικούς λόγους. Οι γραπτές εκθέσεις και προφορικές αναφορές παρουσιάζουν μόνο τα απαραίτητα στοιχεία που αφορούν στους σκοπούς της αξιολόγησης ή της παραπομπής. Η οποιαδήποτε ενέργεια οφείλει να διασφαλίζει την αποφυγή της παραβίασης της ιδιωτικότητας.

Αρχή 4β : Οι ψυχοθεραπευτές προκειμένου να παρουσιάσουν πληροφορίες με αναφορά σε προσωπικά θέματα, που τις απέκτησαν στα πλαίσια του επαγγελματικού τους ρόλου (σε γραπτά κείμενα, διαλέξεις ή άλλες δημόσιες παρουσιάσεις), ή αποκτούν τη σχετική συγκατάθεση από πριν ή διαφοροποιούν όλες τις πληροφορίες που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την ταυτότητα κάποιου.

Αρχή 4γ : Οι ψυχοθεραπευτές προνοούν για τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας στην αρχειοθέτηση των στοιχείων ή στην όποια παρουσίασή τους.

Αρχή 4δ : Όταν οι ψυχοθεραπευτές εργάζονται με ανήλικους ή άλλα πρόσωπα που δεν είναι σε θέση να δώσουν με τη θέληση τους συνειδητή πληροφόρηση, οι ψυχοθεραπευτές φροντίζουν να προστατέψουν τα συμφέροντα του προσώπου και

να συμβουλέψουν κατάλληλα τους συγγενείς ή τα πρόσωπα τα κατά νόμο υπεύθυνα. Σε περιπτώσεις που ζητούνται πληροφορίες για άλλη χρήση (π.χ. ασφάλιση, εργασία, στρατός) αυτές μπορούν να παρέχονται με τη συγκατάθεση του θεραπευόμενου. Οι ψυχοθεραπευτές δεν παρέχουν υπηρεσίες σε συγγενείς τους, συνεταιίρους τους ή πρόσωπα με τα οποία συνδέονται με στενή φιλία. Σε περίπτωση ομαδικής θεραπείας υπάρχει αμοιβαία εμπιστευτικότητα από όλα τα εμπλεκόμενα μέλη.

Το «Καλώς Έχειν» του Θεραπευόμενου

Γενική Αρχή : Οι ψυχοθεραπευτές σέβονται την ακεραιότητα και προστατεύουν το «καλώς έχειν» των ατόμων και των ομάδων με τις οποίες συνεργάζονται. Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ θεραπευόμενων και οργανισμών στους οποίους εργάζονται οι ψυχοθεραπευτές, οι τελευταίοι διευκρινίζουν σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη τη φύση και την κατεύθυνση των δεσμεύσεων και των υποχρεώσεών τους. Οι ψυχοθεραπευτές ενημερώνουν πλήρως τους θεραπευόμενους για τη φύση και το σκοπό οποιασδήποτε μεθόδου αξιολόγησης εκπαιδευτικής ή παιδαγωγικής διαδικασίας, και ενημερώνουν θεραπευόμενους, φοιτητές, εκπαιδευόμενους ή όσους πρόκειται να πάρουν μέρος σε μια έρευνα, ότι έχουν ελευθερία επιλογής όσον αφορά τη συμμετοχή. Ο εξαναγκασμός των ανθρώπων να συμμετέχουν ή να συνεχίσουν να λαμβάνουν υπηρεσίες είναι αντιδεοντολογικό/ανήθικο.

Αρχή 5α : Οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να έχουν πάντοτε επίγνωση των δικών τους αναγκών, περιορισμών ή δυσκολιών, καθώς και της πιθανής σχέσης ισχύος απέναντι σε θεραπευόμενους, φοιτητές, εκπαιδευόμενους συμμετέχοντες σε έρευνα και υφιστάμενους. Δεν πρέπει να εκμεταλλεύονται την εμπιστοσύνη και την εξάρτηση των ατόμων αυτών. Οι ψυχοθεραπευτές κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να αποφεύγουν τους διπλούς ρόλους που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την κρίση τους ή να αυξήσουν τις πιθανότητες εκμετάλλευσης. Μερικά μόνο παραδείγματα τέτοιων ρόλων είναι τα εξής: Ψυχοθεραπεία ή έρευνα με υφιστάμενους, φοιτητές, συναδέλφους τους οποίους εποπτεύουν, στενούς φίλους και συγγενείς.

Παραδείγματος χάριν, δεν αναλαμβάνουν στενούς φίλους, συγγενείς, υφιστάμενους ή συνεργάτες ως θεραπευόμενους και ούτε τους χρησιμοποιούν σε έρευνες τους. Δεν παρέχουν υπηρεσίες σε άτομα με τα οποία διατηρούν ή διατηρούσαν στο παρελθόν ερωτική σχέση. Προτιμούν – εφόσον είναι δυνατόν – να μη διεξάγουν έρευνες ή να κάνουν ψυχοθεραπεία σε φοιτητές, εκπαιδευόμενους και εποπτευόμενους τους. Η σύναψη σεξουαλικών σχέσεων με φοιτητές, εκπαιδευόμενους, και συμμετέχοντες σε έρευνα είναι αντιδεοντολογική και ανήθικη. Η σύναψη σεξουαλικών σχέσεων με θεραπευόμενους απαγορεύεται κατά τη διάρκεια της θεραπείας και για δύο χρόνια μετά το πέρας της θεραπείας ή της τελευταίας επαγγελματικής επαφής. Η σύναψη τέτοιων σχέσεων πρέπει να αποφεύγεται ακόμα και πέραν του χρονικού ορίου των δύο ετών ώστε να μην υπάρχει εκμετάλλευση της εμπιστοσύνης και της εξάρτησης των θεραπευόμενων από τους θεραπευτές.

Αρχή 5β : Οι ψυχοθεραπευτές που συμφωνούν να αναλάβουν ένα θεραπευόμενο κατόπιν αιτήματος τρίτου προσώπου, θα πρέπει να διευκρινίζουν προς όλους τη φύση των σχέσεων με καθένα από τα ενδιαφερόμενα μέλη.

Αρχή 5γ : Όταν η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ενός οργανισμού σημαίνει την παραβίαση του παρόντος ή άλλου κώδικα δεοντολογίας, οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να διευκρινίζουν τη φύση της σύγκρουσης αυτής μεταξύ των απαιτήσεων του οργανισμού και των αρχών δεοντολογίας. Οφείλουν να ενημερώνουν τα εμπλεκόμενα μέρη για τις ηθικές τους υποχρεώσεις ως ψυχοθεραπευτές και να πράττουν ανάλογα με αυτές.

Αρχή 5δ : Οι ψυχοθεραπευτές ενημερώνουν τους θεραπευόμενους, φοιτητές, εκπαιδευόμενους ή συμμετέχοντες σε έρευνα για τις οικονομικές αμοιβές πριν από την έναρξη της συνεργασίας τους. Δεν δίνουν ούτε παίρνουν ποσοστά για παραπομπές θεραπευόμενων. Οι αμοιβές στο πλαίσιο της ιδιωτικής άσκησης δεν πρέπει να αποκλίνουν από τα αναμενόμενα κριτήρια της κοινότητας μέσα στα οποία εργάζονται οι ψυχοθεραπευτές. Επίσης, δεν πρέπει να δέχονται ιδιωτική αμοιβή για υπηρεσίες για τις οποίες αμείβονται από τον οργανισμό ή το ινστιτούτο με το οποίο συνεργάζονται. Οι ψυχοθεραπευτές μπορούν να συνεισφέρουν ένα μέρος του συνόλου των υπηρεσιών που παρέχουν με ελάχιστη ή καθόλου αμοιβή.

Αρχή 5ε : Κατά την έναρξη της θεραπείας οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να κάνουν γνωστό το θεραπευτικό συμβόλαιο στους θεραπευόμενους. Το συμβόλαιο πρέπει να τους ενημερώνει εκτός από τις οικονομικές τους υποχρεώσεις για τα εξής: Το βασικό σκεπτικό της προσέγγισης που ακολουθείται, την πιθανή διάρκεια της παρέμβασης και τη δυνατότητα ή μη ανανέωσης του συμβολαίου με νέους στόχους, θέματα εμπιστευτικότητας, ημέρες, ώρες και διάρκεια συναντήσεων, όρους επικοινωνίας με τους ψυχοθεραπευτές, εκτός προκαθορισμένων συνεδρίων, σχέσεις μεταξύ μελών θεραπευτικών ομάδων, δικαιώματα και όρους διακοπής της συνεργασίας.

Αρχή 5στ : Οι ψυχοθεραπευτές έχουν την υποχρέωση να διακόπτουν μία θεραπευτική ή συμβουλευτική σχέση εφόσον καταστεί σαφές ότι οι θεραπευόμενοι δεν ωφελούνται (πλέον) από αυτήν ή όταν εκείνοι το ζητήσουν. Οφείλουν επίσης να τους ενημερώνουν για την ύπαρξη εναλλακτικών πλαισίων και να τους βοηθούν να έρχονται σε επαφή με αυτά. Όταν οι ψυχοθεραπευτές πρόκειται να διακόψουν την συνεργασία τους με υπηρεσίες, ινστιτούτα κ.λ.π. οφείλουν να ενημερώνουν εγκαίρως τους θεραπευόμενους για την πρόθεσή τους αυτή.

Επαγγελματικές Σχέσεις

Γενική Αρχή : Οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να σέβονται τις ανάγκες, τις ιδιαίτερες γνώσεις και υποχρεώσεις των συναδέλφων τους ψυχοθεραπευτών, ψυχολόγων, ιατρών και άλλων επαγγελματιών. Σέβονται τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ινστιτούτων ή οργανισμών με τους οποίους συνεργάζονται οι συναδέλφοι τους.

Αρχή 6α : Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν τις ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες επαγγελματιών σε συναφείς χώρους. Χρησιμοποιούν με τον καλύτερο τρόπο όλες τις επαγγελματικές, τεχνικές και διοικητικές δυνατότητες που τους παρέχονται προς το συμφέρον όσων απευθύνονται σε αυτούς.

Η τυχόν έλλειψη επίσημης επαγγελματικής σχέσης με άλλους επαγγελματίες δεν τους απαλλάσσει από την ευθύνη τους να εξασφαλίζουν για τους θεραπευόμενους τους, τις καλύτερες δυνατές επαγγελματικές υπηρεσίες, ούτε τους απαλλάσσει από την υποχρέωση τους να εξασφαλίζουν την επιπρόσθετη ή εναλλακτικού τύπου

βοήθεια με προνοητικότητα, φιλοπονία και διακριτικότητα.

Αρχή 6β : Οι ψυχοθεραπευτές οφείλουν να γνωρίζουν και να λαμβάνουν υπόψη τους τις παραδόσεις και τις πρακτικές των άλλων επαγγελματικών ομάδων και να συνεργάζονται με αυτές πλήρως.

Εάν ένα άτομο δέχεται παρόμοιες υπηρεσίες από άλλον επαγγελματία, οι ψυχοθεραπευτές πρέπει να εξετάσουν προσεκτικά τη σχέση τους με τον επαγγελματία αυτό, και να προχωρήσουν με προσοχή και ευαισθησία στα θεραπευτικά θέματα, με κριτήριο και την προστασία του ατόμου.

Οι ψυχοθεραπευτές συζητούν με το άτομο τα θέματα που προκύπτουν ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος σύγχυσης και σύγκρουσης και προσπαθούν να έχουν διευκρινισμένες και συμφωνημένες σχέσεις με τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους επαγγελματίες, όσο αυτό είναι δυνατόν.

Στα πλαίσια αυτά δεν αναλαμβάνουν θεραπευόμενους που παρακολουθούνται από άλλους ψυχοθεραπευτές ή που δεν έχουν ολοκληρώσει τη θεραπευτική σχέση μαζί τους, εκτός των περιπτώσεων που αυτό γίνεται κατόπιν της σύμφωνης γνώμης ή στα πλαίσια της συνεργασίας με τους συγκεκριμένους συναδέλφους.

Όταν ένα άτομο παρακολουθείται και από άλλους επαγγελματίες του χώρου της υγείας, οι ψυχοθεραπευτές διευκρινίζουν το θέμα αυτό με το άτομο ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος σύγχυσης.

Αρχή 6γ : Οι ψυχοθεραπευτές που προσφέρουν εργασία ή εποπτεύουν άλλους επαγγελματίες ή ειδικευόμενους οφείλουν να διευκολύνουν την επαγγελματική εξέλιξη των ατόμων αυτών και να προωθούν τις ικανότητες τους. Πρέπει να προσφέρουν κατάλληλες εργασιακές συνθήκες, αμοιβές ανάλογες των τίτλων και προσόντων τους, έγκαιρες αξιολογήσεις, εποικοδομητικές συμβουλές, και ευκαιρίες για απόκτηση περαιτέρω εμπειρίας.

Αρχή 6δ : Οι ψυχοθεραπευτές δεν πρέπει να εκμεταλλεύονται τις επαγγελματικές τους σχέσεις με τους θεραπευόμενους, εποπτευόμενους, εκπαιδευόμενους ή συμμετέχοντες σε έρευνα για σεξουαλικά ή άλλα οφέλη. Οι ψυχοθεραπευτές δεν πρέπει να εμπλέκονται ή να ανέχονται οποιαδήποτε σεξουαλική παρενόχληση. Σεξουαλικές παρενοχλήσεις αποτελούν τα σχόλια, τα υπονοούμενα, ή η σωματική επαφή σεξουαλικού τύπου που είναι ανεπιθύμητη από τον αποδέκτη.

Αρχή 6ε : Όταν υποπέσει στην αντίληψη των ψυχοθεραπευτών κάποια παραβίαση του Κώδικα Δεοντολογίας από άλλο ψυχοθεραπευτή, και εφόσον είναι θεμιτό, επιχειρούν να διευθετήσουν το θέμα ανεπίσημως, θέτοντας το υπόψη του ατόμου αυτού. Εφόσον, η παραβίαση δεν είναι σοβαρή και φαίνεται να οφείλεται σε έλλειψη ευαισθησίας, γνώσης ή εμπειρίας μια τέτοια ανεπίσημη επίλυση είναι συνήθως η κατάλληλη. Τέτοιες ανεπίσημες διορθωτικές προσπάθειες γίνονται με ευαισθησία και σεβασμό στο δικαίωμα της εμπιστευτικότητας. Εάν η παραβίαση δεν φαίνεται να μπορεί να διευθετηθεί με ανεπίσημους τρόπους ή είναι σοβαρή, οι ψυχοθεραπευτές το θέτουν υπόψη των ινστιτούτων ή των εταιρειών τους.

Αρχή 6στ : Το όνομα όσων έχουν συμβάλει σε μια δημοσίευση πρέπει να αναφέρεται ανάλογα με τη συμβολή τους σε αυτήν. Στην περίπτωση που πολλά άτομα έχουν μεγάλη επιστημονική συμβολή σε μία δημοσίευση, τότε θεωρούνται συγγραφείς από κοινού, ενώ πρώτο αναγράφεται το όνομα του συγγραφέα με τη μεγαλύτερη συμβολή. Μικρότερες επιστημονικές συμβολές, ή άλλες μη επιστημονικές

αναγνωρίζονται με ειδική υποσημείωση ή σε μία αρχική δήλωση. Βιβλιογραφική αναφορά γίνεται στις μη δημοσιευμένες καθώς και στις δημοσιευμένες εκείνες εργασίες που επηρέασαν άμεσα την έρευνα ή την συγγραφή. Οι ψυχοθεραπευτές που συγκεντρώνουν και επιμελούνται υλικό άλλων προς δημοσίευση, δημοσιεύουν το υλικό με το όνομα των δημιουργών τους, ενώ οι ίδιοι εμφανίζονται ως επιμελητές. Όλοι οι συγγραφείς αναφέρονται ονομαστικά.

Αρχή 6ζ : Όταν διεξάγουν έρευνα σε ινστιτούτα ή οργανισμούς, οι ψυχοθεραπευτές πρέπει να εξασφαλίζουν τη συγκατάθεση των φορέων αυτών. Οφείλουν να έχουν την επίγνωση των υποχρεώσεών τους προς τους μελλοντικούς ερευνητές και να εξασφαλίζουν ότι τα ινστιτούτα ή οι οργανισμοί που φιλοξενούν τέτοιες δραστηριότητες ενημερώνονται επαρκώς για την έρευνα και ότι αναγνωρίζεται η συμβολή τους με τον κατάλληλο τρόπο.

Δημόσιες Δηλώσεις

Γενική Αρχή : Οι δημόσιες δηλώσεις, ανακοινώσεις που αφορούν σε προσφερόμενες υπηρεσίες, διαφημίσεις και δραστηριότητες που προωθούν την εργασία του ψυχοθεραπευτή, έχουν στόχο πάντα να βοηθήσουν το κοινό να κρίνει και να κάνει επιλογές βάσει των πληροφοριών.

Οι ψυχοθεραπευτές παρουσιάζουν ακριβώς και με αντικειμενικά στοιχεία τα επαγγελματικά τους προσόντα, με ποιούς οργανισμούς, συλλόγους ή ενώσεις επαγγελματικές ή επιστημονικές συνδέονται. Εάν η παρουσίαση αφορά σε υπηρεσίες, παρουσιάζεται με ακρίβεια η λειτουργία τους.

Σε δημόσιες δηλώσεις με πληροφορίες για τη ψυχοθεραπεία ή επαγγελματικές γνώμες ή πληροφορίες διαθεσιμότητας παροχής ορισμένων τεχνικών, προϊόντων, εκδόσεων και υπηρεσιών, οι ψυχοθεραπευτές βασίζονται στις δηλώσεις τους σε γενικά αποδεκτά ευρήματα και τεχνικές με πλήρη αναγνώριση των ορίων και των αμφιβολιών που εμπεριέχονται σε τέτοιου είδους στοιχεία.

Αρχή 7α : Σε ανακοίνωση ή διαφήμιση επαγγελματικών τους υπηρεσιών, οι ψυχοθεραπευτές ενδέχεται να συμπεριλάβουν τις ακόλουθες πληροφορίες προκειμένου να περιγράψουν ποιός παρέχει τις υπηρεσίες και το είδος των υπηρεσιών: όνομα, τον υψηλότερο σχετικό ακαδημαϊκό τίτλο ή αποδεικτικό εκπαίδευσης που έχει αποκτηθεί από ένα θεσμοθετημένο ίδρυμα, ημερομηνία, τιμητική διάκριση του Ευρωπαϊκού Πιστοποιητικού Ψυχοθεραπείας (ECP), ιδιότητα μέλους σε οργανισμούς ψυχοθεραπείας και επαγγελματικά σχετικά ή συγγενικά σώματα, διεύθυνση, αριθμό, τηλέφωνο, ώρες γραφείου, περιληπτική λίστα του τύπου των ψυχοθεραπευτικών υπηρεσιών, τις ξένες γλώσσες που επικοινωνεί ο θεραπευτής και την πολιτική που αφορά στις ασφαλίσεις.

Αρχή 7β : Σε ανακοινώσεις, διαφημίσεις ή δημοσιεύσεις οι ψυχοθεραπευτές δεν εκμεταλλεύονται την συμμετοχή τους σε οργανισμούς προκειμένου να παρουσιάσουν ψευδώς ότι ο οργανισμός εγκρίνει, προωθεί ή συμμετέχει στην εν λόγω εργασία ή ότι ο ψυχοθεραπευτής έχει ειδικά προσόντα ή ικανότητες σε σχέση με τους ομότιμους συναδέλφους του/της εξ' αιτίας της συμμετοχής του/της στον εν λόγω οργανισμό. Οι δημόσιες δηλώσεις αφορούν στον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, τα βιβλία, τις λίστες, τους καταλόγους, το διαδίκτυο, την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και κινηματογραφικών ταινιών και δεν περιέχουν:

- i) Λανθασμένες, απατηλές, ειδικές και αποπροσανατολιστικές ανακοινώσεις.
- ii) Λανθασμένη ερμηνεία γεγονότων που μπορεί να εξαπατήσει ή να αποπροσανατολίσει επειδή αποκαλύπτει μέρος της αλήθειας.
- iii) Δήλωση πελάτη με αναφορά στην ποιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών του ψυχοθεραπευτή.
- iv) Πρόθεση να δημιουργηθούν λανθασμένες ή άδικες προσδοκίες για τα αποτελέσματα.
- v) Αναφορά σε ασυνήθιστες, μοναδικές, πρωτότυπες ικανότητες του ψυχοθεραπευτή.
- vi) Δήλωση που έχει ως στόχο να εκμεταλλευτεί τους φόβους, τις αγωνίες και τα συναισθήματα πιθανής αποτυχίας του θεραπευόμενου εάν δε λάβει τις υπηρεσίες ή προκειμένου να συνεχιστεί η παροχή υπηρεσιών.
- vii) Αναφορά στη συγκριτική υπεροχή των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- viii) Δήλωση άμεσης συνηγορίας πελάτη ή κατηγορίας πελατών.

Αρχή 7γ : Οι ψυχοθεραπευτές δεν διατίθενται ευνοϊκά υπέρ των εκπροσώπων του τύπου, ραδιοφώνου, τηλεόρασης ή άλλου μέσου επικοινωνίας, προκειμένου να έχουν ως αντάλλαγμα επαγγελματική προβολή στις ειδήσεις. Μία πληρωμένη καταχώρηση πρέπει να το αναφέρει εκτός αν φαίνεται από το περιεχόμενό της. Οι διαφημίσεις μέσω ραδιοφώνου ή τηλεόρασης έχουν εγκριθεί πριν την αναμετάδοση τους από τον ψυχοθεραπευτή. Αντίγραφο των διαφημίσεων και των αναμεταδόσεων τους μπορούν να τηρούνται σε αρχείο από τον ψυχοθεραπευτή.

Αρχή 7δ : Σε ανακοινώσεις που αφορούν σε συνέδρια, ομάδες προσωπικής ανάπτυξης, ή ειδικών ενδιαφερόντων, οι κλινικές υπηρεσίες, οι εκπαιδευτές που τα οργανώνουν πρέπει να δίνουν καθαρή δήλωση του σκοπού και καθαρή περιγραφή των εμπειριών και της εκπαίδευσης που θα δοθεί. Η εκπαίδευση και η εμπειρία των μελών του προσωπικού είναι κατάλληλα παρουσιασμένα, πριν την έναρξη της ομάδας, της εκπαίδευσης ή των υπηρεσιών. Επίσης, σαφής αναφορά πρέπει να γίνεται στη χρέωση.

Αρχή 7ε : Όταν οι ψυχοθεραπευτές συμμετέχουν στην προώθηση ψυχοθεραπευτικών τεχνικών, βιβλίων ή άλλων προϊόντων που στόχο έχουν την εμπορική πώληση, προσπαθούν να διασφαλίσουν ότι ανακοινώσεις και διαφημίσεις παρουσιάζονται με επαγγελματικό, επιστημονικό, αποδεκτό ηθικά και λειτουργικά, πληροφοριακό τρόπο.

Αρχή 7στ : Οι ψυχοθεραπευτές δεν συμμετέχουν για προσωπικό κέρδος σε εμπορικές παρουσιάσεις που προτείνουν στο κοινό την αγορά, ή χρήση προϊόντων ή υπηρεσιών, όπου η συμμετοχή τους βασίζεται αποκλειστικά στην ταυτότητα τους ως ψυχοθεραπευτών.

Αρχή 7ζ : Οι ψυχοθεραπευτές παρουσιάζουν την επιστήμη και την τέχνη της ψυχοθεραπείας, προσφέρουν υπηρεσίες τους, προϊόντα και δημοσιεύσεις, έντιμα και με ακρίβεια. Αποφεύγουν λάθος παρουσιάσεις με εντυπωσιασμούς, υπερβολές ή επιπολαιότητες. Οι ψυχοθεραπευτές κινούνται πάντα με γνώμονα την πρωταρχική υποχρέωση τους να βοηθήσουν το κοινό να διαμορφώσει κρίσεις, γνώμες ή επιλογές μέσα από την πληροφόρηση.

Αρχή 7η : Ως δάσκαλοι, οι ψυχοθεραπευτές διασφαλίζουν πως οι δηλώσεις τους σε καταλόγους και σε περιγραφές προγραμμάτων είναι ακριβείς και όχι παραπλανητικές, ιδιαίτερα σε όρους ύλης που θα καλυφτεί, αξιολογικών κριτηρίων

προόδου και της φύσης των εμπειριών του προγράμματος. Ανακοινώσεις, φυλλάδια ή διαφημίσεις που περιγράφουν ημερίδες, σεμινάρια, βιωματικά εργαστήρια ή άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα πρέπει να περιγράφουν με ακρίβεια το ακροατήριο για το οποίο προορίζεται το πρόγραμμα, όπως προϋποθέσεις εισδοχής, εκπαιδευτικούς στόχους καθώς και τη φύση της ύλης που θα καλυφτεί. Αυτές οι ανακοινώσεις θα πρέπει επίσης με ακρίβεια να αντιπροσωπεύουν τη μόρφωση, εκπαίδευση και εμπειρία των ψυχοθεραπευτών που παρουσιάζουν τα προγράμματα καθώς και τις αντίστοιχες χρεώσεις.

Αρχή 70 : Όταν οι ανακοινώσεις γίνονται με στόχο να προσελκύσουν κοινό σε κάποια έρευνα, πρέπει να αποσαφηνίζεται η φύση των υπηρεσιών, η αξία και το κόστος της έρευνας όπως και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Αρχή 71 : Ο ψυχοθεραπευτής υποχρεώνεται να υποδεικνύει σε άλλους που αντιπροσωπεύουν τα επαγγελματικά προσόντα του ψυχοθεραπευτή, ή οργανισμούς με προϊόντα και υπηρεσίες εκτός των αρχών του Κώδικα, τα λάθη τους.

Αρχή 7κ : Ατομικές διαγνωστικές και θεραπευτικές υπηρεσίες προσφέρονται μόνο στα πλαίσια μιας επαγγελματικής ψυχοθεραπευτικής σχέσης. Όταν προσωπικές συμβουλές παρέχονται ως δημόσιες ομιλίες ή επιδείξεις, σε εφημερίδα, άρθρα, περιοδικά, ραδιόφωνο, προγράμματα τηλεόρασης, ταχυδρομείο ή αντίστοιχα μέσα, ο ψυχοθεραπευτής χρησιμοποιεί την πιο πρόσφατη σχετική γνώση και ασκεί την υψηλότερου επιπέδου επαγγελματική κρίση.

Αρχή 7λ : Προϊόντα που περιγράφονται ή παρουσιάζονται μέσω δημοσίων διαλέξεων ή επιδείξεων, άρθρων σε εφημερίδες ή περιοδικά, ραδιοηλεκτρονικών προγραμμάτων ή ανάλογων μέσων, πρέπει να τηρούν τα ίδια αναγνωρισμένα κριτήρια που υπάρχουν για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια μιας επαγγελματικής σχέσης.

Τεχνικές Αξιολόγησης

Γενική Αρχή : Στην ανάπτυξη, δημοσίευση και χρήση ψυχοθεραπευτικών ή ψυχολογικών τεχνικών αξιολόγησης, οι ψυχοθεραπευτές προσπαθούν να προωθήσουν τα συμφέροντα και τη διασφάλιση του "εύ ζην" του πελάτη. Επίσης διασφαλίζουν τον πελάτη από την κακή χρήση των αποτελεσμάτων αξιολόγησης. Σέβονται το δικαίωμα του πελάτη να γνωρίζει τα αποτελέσματα, τις ερμηνείες που έγιναν, τις βάσεις για τα συμπεράσματα και τις συστάσεις. Οι ψυχοθεραπευτές, όταν χρησιμοποιούν ψυχολογικές δοκιμασίες ή άλλες τεχνικές αξιολόγησης, κινούνται μέσα στα πλαίσια των νόμιμων εντολών. Προσπαθούν να εξασφαλιστεί η κατάλληλη χρήση των τεχνικών αξιολόγησης και από άλλους συναδέλφους.

Αρχή 8α : Χρησιμοποιώντας τεχνικές αξιολόγησης, οι ψυχοθεραπευτές σέβονται το δικαίωμα των πελατών να έχουν πλήρεις εξηγήσεις για την φύση και το σκοπό των τεχνικών. Οι εξηγήσεις πρέπει να δίδονται σε λόγο και γλώσσα που οι θεραπευόμενοι μπορούν να καταλάβουν, εκτός αν σαφώς η εξαίρεση από αυτό το δικαίωμα έχει συμφωνηθεί από πριν. Εάν οι εξηγήσεις δοθούν από άλλους, οι ψυχοθεραπευτές διασφαλίζουν τις διαδικασίες για την καθαρότητα των εξηγήσεων.

Αρχή 8β : Οι ψυχοθεραπευτές υπεύθυνοι για την ανάπτυξη και τη μέτρηση των ψυχολογικών δοκιμασιών και άλλων τεχνικών αξιολόγησης χρησιμοποιούν

καθιερωμένες επιστημονικές διαδικασίες και παρακολουθούν τις αναφερόμενες από τον Ευρωπαϊκό Σύλλογο Ψυχοθεραπείας (EAP) εθνική, θεσμική ή υπηρεσιακή ένωση μετρήσεις.

Αρχή 8γ : Καταγράφοντας τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, οι ψυχοθεραπευτές παρουσιάζουν όποια επιφύλαξη υπάρχει και αφορά στην αξία ή την αξιοπιστία εξ' αιτίας των συνθηκών δοκιμασιών και άλλων τεχνικών αξιολόγησης ή την καταλληλότητα των κανόνων, για το πρόσωπο που αξιολογείται. Οι ψυχοθεραπευτές διασφαλίζουν ότι τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων και οι ερμηνείες τους δε χρησιμοποιούνται εσφαλμένα από άλλους.

Αρχή 8δ : Οι ψυχοθεραπευτές αναγνωρίζουν πως τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων μπορεί να είναι άκαιρα και να μην αποδίδουν την πλήρη εικόνα του θεραπευόμενου. Προσπαθούν να αποφύγουν και να εμποδίσουν την εσφαλμένη χρήση άκαιρων και ελλείπων αξιολογήσεων.

Αρχή 8ε : Οι ψυχοθεραπευτές που προσφέρουν βαθμολόγηση και υπηρεσίες ερμηνείας, παρέχουν κατάλληλες αποδείξεις για την αξιοπιστία των προγραμμάτων και των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για να φτάσουν σε αυτές τις ερμηνείες. Η δημόσια αναφορά σε ερμηνείες γίνεται στα πλαίσια συνεργασίας επαγγελματιών. Οι ψυχοθεραπευτές προσπαθούν με κάθε τρόπο να αποφύγουν κακή χρήση πληροφοριών αξιολόγησης.

Αρχή 8στ: Οι ψυχοθεραπευτές δεν ενθαρρύνουν ή προωθούν τη χρήση ψυχοθεραπευτικών ή ψυχολογικών τεχνικών αξιολόγησης από άτομα που δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένα ή άλλως μη εξειδικευμένα άτομα μέσα από τη διδασκαλία, τη χορηγία, ή την εποπτεία.

Έρευνα

Γενική Αρχή : Η απόφαση της ανάληψης κάποιας έρευνας έγκειται σε μία κριτική απόφαση από τον ψυχοθεραπευτή, προκειμένου να συνεισφέρει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανθρώπινες επιστήμες και στο "εύ ζην". Έχοντας πάρει την απόφαση να διενεργήσει έρευνα, ο ψυχοθεραπευτής εξετάζει εναλλακτικές κατευθύνσεις, όπου θα μπορούσαν να επενδυθούν οι ενέργειες και οι πόροι της έρευνας. Στη βάση αυτής της θεώρησης ο ψυχοθεραπευτής διενεργεί την έρευνα με σεβασμό και ενδιαφέρον για την αξιοπρέπεια και το "καλώς έχειν" των ανθρώπων που συμμετέχουν, καθώς και με επίγνωση των κανονισμών και επαγγελματικών κριτηρίων που διέπουν τη διενέργεια της έρευνας, όπου συμμετέχουν άνθρωποι.

Αρχή 9α : Στο σχεδιασμό μιας μελέτης, ο ψυχοθεραπευτής που διενεργεί την έρευνα, έχει την ευθύνη να κάνει μία προσεκτική αξιολόγηση της δεοντολογικής της αποδοχής. Στο μέτρο που η συνεκτίμηση επιστημονικών και ανθρώπινων αξιών υπονοεί τη διακύβευση οποιασδήποτε αρχής, ο ερευνητής έχει μία αντίστοιχη σοβαρή υποχρέωση να αναζητήσει ηθική συμβουλή και να τηρήσει αυστηρά μέτρα, προκειμένου να προστατέψει τα δικαιώματα των ανθρώπων που συμμετέχουν.

Αρχή 9β : Η εκτίμηση του κατά πόσον ένας συμμετέχων σε μία σχεδιασμένη μελέτη θα είναι ένα "υποκείμενο σε κίνδυνο" ή ένα υποκείμενο σε "ελάχιστο κίνδυνο", σύμφωνα με αναγνωρισμένα κριτήρια, αποτελεί πρωταρχική ηθική υποχρέωση του ερευνητή.

Αρχή 9γ : Ο ερευνητής πάντα διατηρεί την ευθύνη για τη διασφάλιση της ηθικής πρακτικής στην έρευνα. Ο ερευνητής είναι επίσης υπεύθυνος για την ηθική

αντιμετώπιση των συμμετεχόντων στην έρευνα από συνεργάτες, βοηθούς, σπουδαστές και υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις.

Αρχή 9δ : Εξαιρούμενης της έρευνας ελαχίστου κινδύνου, ο ερευνητής εξασφαλίζει μία σαφή και δίκαιη συμφωνία με τους συμμετέχοντες στην έρευνα, πριν την συμμετοχή τους, η οποία διευκρινίζει τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα ενός εκάστου. Ο ερευνητής έχει την υποχρέωση να τηρήσει όλες τις υποσχέσεις και δεσμεύσεις σε αυτήν την συμφωνία. Ενημερώνει τους συμμετέχοντες για όλες τις πλευρές της έρευνας, που λογικά θα αναμενόταν να επηρεάσουν την προθυμία για συμμετοχή και εξηγεί όλες τις άλλες πλευρές της έρευνας για τις οποίες έχουν απορίες οι συμμετέχοντες. Αποτυχία για πλήρη ενημέρωση πριν τη συγκατάθεση απαιτεί επιπρόσθετα μέτρα για την προστασία του καλώς έχουν και της αξιοπρέπειας των συμμετεχόντων στην έρευνα. Έρευνες με παιδιά ή συμμετέχοντες που έχουν ελλείμματα τα οποία θα περιορίζαν την κατανόηση και /ή την επικοινωνία απαιτούν ειδικές διαδικασίες προστασίας.

Αρχή 9ε : Μεθοδολογικές απαιτήσεις μιας μελέτης μπορεί να κάνουν να φαίνεται απαραίτητη η χρήση απόκρυψης ή εξαπάτησης. Πριν τη διενέργεια μίας τέτοιας μελέτης, ο ερευνητής έχει ιδιαίτερη ευθύνη:

- i) Να καθορίσει αν η χρήση τέτοιων τεχνικών δικαιολογείται από την αναμενόμενη επιστημονική, εκπαιδευτική ή ενυπάρχουσα αξία.
- ii) Να καθορίσει αν υπάρχουν εναλλακτικές διαθέσιμες διαδικασίες που δε χρησιμοποιούν απόκρυψη ή εξαπάτηση, και
- iii) Να εξασφαλίσει ότι οι συμμετέχοντες θα ενημερωθούν ικανοποιητικά το ταχύτερο δυνατόν.

Αρχή 9ζ : Ο ερευνητής σέβεται την ελευθερία του ατόμου να αρνηθεί να συμμετέχει ή να αποσυρθεί από την έρευνα σε οποιαδήποτε στιγμή. Η υποχρέωση της προστασίας της ελευθερίας απαιτεί προσεκτική σκέψη και φροντίδα όταν ο ερευνητής βρίσκεται σε θέση όπου ασκεί εξουσία ή επίδραση στο συμμετέχοντα. Τέτοιες θέσεις εξουσίας συμπεριλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε, καταστάσεις όπου η συμμετοχή στην έρευνα απαιτείται ως μέρος της εργασιακής απασχόλησης ή όπου ο συμμετέχων είναι σπουδαστής, πελάτης, θεραπευόμενος ή υπάλληλος του ερευνητή. Τα δικαιώματα του ατόμου υπερσκελίζουν, προεξάρχουν των αναγκών του ερευνητή να ολοκληρώσει την έρευνα.

Αρχή 9η : Ο ερευνητής προστατεύει τον συμμετέχοντα από σωματική ή ψυχική δυσχέρεια, βλάβη και κίνδυνο που μπορεί να προκύψουν από τις ερευνητικές διαδικασίες. Εάν υπάρχει κίνδυνος για τέτοιες συνέπειες, ο ερευνητής πληροφορεί το συμμετέχοντα για το γεγονός. Οι ερευνητικές διαδικασίες που πιθανόν να προκαλέσουν σοβαρή ή μόνιμη βλάβη σε κάποιον συμμετέχοντα δε χρησιμοποιούνται εκτός εάν η μη χρησιμοποίησή τους θα εξέθετε τον συμμετέχοντα σε κίνδυνο για μεγαλύτερη βλάβη, ή εάν η έρευνα έχει μεγάλο δυνητικό όφελος και έχει πλήρως ενημερωθεί ο κάθε συμμετέχων προκειμένου να συναινέσει. Ο συμμετέχων θα πρέπει να ενημερωθεί για διαδικασίες με τις οποίες μπορεί να έρθει σε επαφή με τον ερευνητή, εντός λογικού χρονικού διαστήματος, μετά από την έναρξη συμμετοχής του, εάν προκύψουν στρεσογόνες καταστάσεις πιθανότητα βλάβης ή σχετικές απορίες ή ανησυχίες. Συναινέση που έχει ληφθεί από τον συμμετέχοντα δεν περιορίζει τα νομικά δικαιώματα του ούτε μειώνει τις νομικές ευθύνες του ερευνητή.

Αρχή 9θ : Αφού συγκεντρωθούν τα στοιχεία, ο ερευνητής παρέχει στον συμμετέχοντα πληροφορίες γύρω από τη φύση της μελέτης και προσπαθεί να αποσαφηνίσει τις όποιες παρανοήσεις μπορεί να έχουν προκύψει. Όπου επιστημονικές ή ανθρωπιστικές αξίες δικαιολογούν αναβολή ή παρακράτηση της πληροφόρησης, ο ερευνητής αναλαμβάνει ειδική ευθύνη να καταγράψει την έρευνα και να εξασφαλίσει πως δεν υπάρχουν επιβλαβείς συνέπειες για τον συμμετέχοντα.

Αρχή 9ι : Όπου οι ερευνητικές διαδικασίες έχουν ως αποτέλεσμα ανεπιθύμητες συνέπειες για τον συμμετέχοντα, ο ερευνητής έχει την ευθύνη να ανιχνεύσει και να απομακρύνει ή να διορθώσει αυτές τις συνέπειες, συμπεριλαμβανόμενων των μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων.

Αρχή 9κ : Οι πληροφορίες που αποκτώνται για κάποιον συμμετέχοντα κατά τη διάρκεια της πορείας μιας έρευνας είναι εμπιστευτικές εκτός εάν υπάρχει διαφορετική συμφωνία από την αρχή. Όταν υπάρχει πιθανότητα άλλοι να αποκτήσουν πρόσβαση σε τέτοιες πληροφορίες, αυτή η πιθανότητα, όπως και οι τρόποι για την προστασία της εχεμύθειας εξηγούνται στον συμμετέχοντα ως μέρος της διαδικασίας προκειμένου να επιτευχθεί συναίνεση

Παγκύπριος Σύνδεσμος Ψυχοθεραπευτών (ΠΣΨΘ)